

Program osłonowy Gminy Miasta Milanówka „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023

1. Podstawa prawna programu

Program osłonowy Gminy Miasta Milanówka „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023 jest programem osłonowym w rozumieniu art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej wynikającym z rozeznaczonych potrzeb gminy. Program jest utworzony i przyjęty przez Radę Miejską w Milanówku w związku z ustanowieniem przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023. Program będzie realizowany w terminie od 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r.

2. Cel programu

1. Zapewnienie usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej przez świadczenie usług wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie miasta Milanówka, wpisujących się we wskazane w programie obszary: wsparcia społecznego, psychologicznego, wsparcia w czynnościach dnia codziennego oraz ułatwienia dostępności do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.
2. Poprawa poczucia bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.
3. Ocena sytuacji warunkująca realizację programu

Sytuacja demograficzna w Gminie Milanówek, analogicznie do sytuacji występującej w całym kraju, wskazuje na ciągły przyrost w piramidzie demograficznej osób w wieku podeszłym (po 65 r.ż.) z uwagi na wydłużającą się wciąż średnią długość życia. Także w przypadku miasta Milanówka dostrzegamy postępujący proces starzenia się lokalnej społeczności. Jak wynika z analiz statystyki ewidencji ludności, liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrasta, czego determinantem jest malejąca dzietność rodzin oraz wydłużający się średni okres życia. Z analizy własnej (analiza społeczno-demograficzna danych Urzędu Miasta w Milanówku) wynika, że w roku 2021 liczba osób w wieku poprodukcyjnym wyniosła 4 507 osób. Wciąż zmniejsza się również liczba osób w wieku produkcyjnym. Struktura wiekowa Miasta na przestrzeni ostatnich lat charakteryzuje się starzeniem się społeczeństwa. Istnieje realna konieczność zorganizowania pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z wieku. W Milanówku oferta pomocowa w zakresie usług skierowanych do osób starszych obejmuje przede wszystkim: świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby, Klub Seniora, usługi sąsiedzkie w miejscu zamieszkania, usługi usprawniające. Z danych Centrum Usług Społecznych w Milanówku w roku 2022 z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania skorzystało ponad 80 seniorów (ponad 16 000 godzin usług), około 220 seniorów korzysta obecnie ze wsparcia w formie uczestnictwa w Klubie Seniora, a w przypadku usług sąsiedzkich, jest to ilość 11 osób. Pomimo stworzonej w mieście infrastruktury dla osób starszych w dalszym ciągu istnieje duże zapotrzebowanie w zakresie kompleksowych, szytych na miarę rozwiązań służących skutecznemu wsparciu seniorów w wymiarze wsparcia społecznego, psychologicznego, ułatwienia dostępności do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz wsparcia w czynnościach dnia codziennego. Stan, oraz szczegółowy

obszar tego zapotrzebowania potwierdzają informacje zebrane od pracowników CUS uzyskane w trakcie wykonywania pracy socjalnej.

Na podstawie pogłębionych wywiadów środowiskowych przeprowadzanych z klientami CUS (65+) w naszym mieście wynika, że wachlarz oferowanego wsparcia nie zaspakaja w pełni różnorodnych potrzeb osób starszych. W kategorii potrzeb wyodrębnianych przez Seniorów określone zostały dwie główne kategorie. Pierwsza z zakresu wsparcia w codziennym funkcjonowaniu czego konsekwencją będzie utrzymywanie osoby starszej jak najdłużej w samodzielnym funkcjonowaniu. Wynika z tego potrzeba wsparcia w formie kompleksowej profilaktyki prozdrowotnej, m.in. poprzez ułatwienie dostępności do podstawowej oraz specjalistycznej, opieki zdrowotnej pomoc w zakresie profesjonalnej usługi psychologicznej, wsparcie w czynnościach dnia codziennego głównie poprzez pomoc w dostarczeniu zakupów oraz ciepłych posiłków, pomoc/towarzyszenie w zakresie załatwiania spraw urzędowych.

Drugi obszar potrzeb zgłaszanych przez Seniorów dotyczy zwiększenia ich poczucia bezpieczeństwa. Trwająca wiele miesięcy pandemia bardzo silnie oddziałuje na zdrowie osób starszych w wielu wymiarach. Nie chodzi jedynie o ryzyko zakażenia koronawirusem i dotkliwe przechodzenie choroby, ale także o wiele ubocznych następstw realiów doby walki z Covid-19. Osoby starsze są narażone nie tylko na śmierć z powodu koronawirusa, ale także z powodu trudności w dostępie do leczenia chorób przewlekłych, gdyż środki i kadry zdrowotne w tak ogromnej mierze przerzucane są na front walki z covidem. Także istotne, a być może mniej oczywiste, jest nasilenie się problemów np. kardiologicznych czy immunologicznych w czasie izolacji czy kwarantanny oraz w obliczu ograniczenia aktywności ruchowej i społecznej oraz pobytu na świeżym powietrzu.

Gmina Milanówek poprzez działania Centrum Usług Społecznych w Milanówku, na przełomie lat 2020-2021, w trakcie trwającej pandemii Covid-19 realizowała m.in. Program rządowy „Wspieraj Seniora”. Celem programu było zapewnienie wsparcia dla seniorów w wieku 70 lat i więcej, którzy w obowiązującym stanie epidemii Covid-19 zdecydowali się pozostać w domu i nie mieli możliwości uzyskania wsparcia ze strony najbliższej rodziny i środowiska w dostarczeniu niezbędnych artykułów tj. artykułów spożywczych, dostarczenia posiłków i środków higieny osobistej. Centrum Usług Społecznych organizację i realizację usługi wsparcia realizował samodzielnie, tj. poprzez pracowników Centrum. Program „Wspieraj Seniora” przyczynił się do większego zabezpieczenia niezbędnych potrzeb osób starszych, zapewnienia im poczucia bezpieczeństwa w związku z możliwością ograniczenia kontaktów z uwagi na epidemię. Program „Korpus Wsparcia Seniorów” będzie kontynuacją wyższych działań rozszerzonych o wprowadzenie zabezpieczenia Seniorów w opaski bezpieczeństwa i system teleopieki. Służyło to będzie zadbaniu o zwiększenie bezpieczeństwa seniora w domu, podniesienie jego komfortu życia oraz opiekunów. Otoczenie seniorów zdalną opieką medyczną będzie służyło im w łagodzeniu stresów związanych z obawą o swój stan zdrowia. W mieście Milanówek jest duża (28% mieszkańców to osoby 60+ - stan na 31.12.2022r.) ilość osób starszych należących do grupy społecznej, która najbardziej dotkliwie odczuwa skutki trwającej pandemii oraz inflacji. Przystąpienie i realizacja rządowego Programu „Korpus Wspieraj Seniora” przyczyni się znacząco do podwyższenia standardów usług skierowanych na rzecz osób starszych, ponadto będzie służyła zarówno zawiązywaniu nowych jak i rozwijaniu współpracy istniejących już lokalnych partnerstw w naszej gminie. Nadto niniejszy program osłonowy zwróci uwagę społeczności miasta na problemy dotyczące osób starszych, umożliwiając aktywne włączenie się w pomoc Seniorom, co będzie sprzyjało zacieśnianiu więzi międzyludzkich, w szczególności międzypokoleniowych. Pozwoli to na większą synchronizację podejmowanych działań. Będzie również stanowiło innowacyjne działanie poszerzające politykę senioralną w mieście. W tym stanie rzeczy oraz wobec wymogów ustanowienia programu osłonowego na poziomie miasta staje się jak najbardziej zasadne wprowadzenie niniejszego programu osłonowego.

W ramach Programu udziela się wsparcia poprzez:

MODUŁ I: Zapewnienie usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej przez świadczenie usług wynikających z rozeznanych potrzeb na terenie Gminy Milanówek, wpisujących się we wskazane w programie obszary: wsparcia społecznego, psychologicznego, wsparcia w czynnościach dnia codziennego oraz ułatwienia dostępności do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej

- 1) Wsparcie społeczne: uruchomienie wolontariatu w zakresie wspólnego spędzania czasu z seniorami, w szczególności samotnie zamieszkującymi (np. spacery, rozmowy, wspólne sporządzanie posiłków, zakupów, pomoc seniorom przebywającym na kwarantannie itp.).
- 2) Ułatwienie dostępności do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej poprzez:
wsparcie/pomoc w umawianiu wizyt lekarskich w miejscu zamieszkania seniora lub pomoc w umówieniu transportu seniora na wizytę lekarską, do urzędu.
- 3) Pomoc w załatwieniu prostych spraw urzędowych, w zależności od możliwości osoby udzielającej wsparcia, i w razie konieczności – gdy obecność seniora jest niezbędna do załatwienia sprawy aktywizacja Seniora w miarę możliwości.
- 4) Wsparcie psychologiczne: informowanie o dostępie do ogólnopolskich „telefonów zaufania” dla seniorów. W przypadku stwierdzenia zaistnienia potrzeby objęcia wsparciem z zakresu pomocy społecznej, np. w postaci specjalistycznego poradnictwa – w szczególności psychologicznego czy specjalistycznych usług opiekuńczych – osoba udzielająca wsparcia pomaga seniorowi dokonać czynności umożliwiających otrzymanie niezbędnego wsparcia, w szczególności za zgodą seniora powiadamia ośrodek pomocy społecznej/centrum usług społecznych.
- 5) Wsparcie w czynnościach dnia codziennego: pomoc/towarzyszenie na spacerze, w wyprowadzeniu psa itp.; pomoc w sprawach związanych z utrzymaniem porządku w domu, w tym zapewnienie pomocy w miarę możliwości i zakresu wiedzy wolontariusza, pomoc w dostarczeniu produktów żywnościowych, np. z Polskiego Czerwonego Krzyża, Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej czy Caritas; dostarczanie seniorom zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze oraz środki higieny osobistej (koszt zakupionych produktów pokrywa senior); zakup oraz dostarczanie ciepłych posiłków (koszty zakupu posiłku pokrywa senior), o ile usługa tego rodzaju nie jest już finansowana z innych źródeł, wsparcie seniorów objętych programem w formie okolicznościowych (świętecznych) paczek z artykułami żywnościowymi i higienicznymi; pomoc/towarzyszenie w zakresie załatwienia spraw urzędowych czy przy realizacji recept.

Schemat (mechanizm) udzielania pomocy w ramach Modułu I (Kolejność działań)

Krok 1. Senior, decydując się na skorzystanie z pomocy przez wybór formy wsparcia określonej w programie, zgłasza się przez ogólnopolską infolinię 22 505 11 11 lub bezpośrednio do Centrum Usług Społecznych w Milanówku.

Krok 2. Osoba przyjmująca zgłoszenie przekazuje prośbę o pomoc do właściwego, ze względu na miejsce zamieszkania seniora Centrum Usług Społecznych w Milanówku.

Krok 3. Pracownik Centrum Usług Społecznych w Milanówku ustala z seniorem zakres wsparcia oraz termin pierwszej wizyty w miejscu zamieszkania w celu zweryfikowania zgłoszonej potrzeby.

Krok 4. Pracownik Centrum Usług Społecznych, po odbytej wizycie, określi szczegółowy zakres i terminy świadczenia usługi wsparcia. Jeżeli pracownik CUS stwierdzi, iż senior kwalifikuje się do świadczeń z pomocy społecznej, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej – informuje o tym seniora. W takim przypadku CUS powinien wsząć postępowanie w sprawie z urzędu.

MODUŁ II: Poprawa poczucia bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

1) „Opieka na odległość” jest nowoczesną formą sprawowania opieki nad osobami starszymi, chorymi, po przebytych zabiegach medycznych, z niepełnosprawnościami, którzy czasowo lub na stałe wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

2) „Opieka na odległość” gwarantuje szeroko pojęty system bieżącego monitorowania stanu seniora w miejscu jego zamieszkania oraz pozwala na natychmiastową reakcję w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia seniora – zarówno spowodowanego problemami w zachowaniu funkcji życiowych, jak również w sytuacji wystąpienia incydentów w miejscu zamieszkania.

3) W ramach programu seniorom w wieku 65 lat i więcej zostanie zapewniony dostęp do zakupionych i przekazanych już seniorom tzw. „opasek bezpieczeństwa” wyposażonych w co najmniej trzy z następujących funkcji:

- przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS,
- detektor upadku,
- czujnik zdjęcia opaski,
- lokalizator GPS,
- funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami,
- funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja).

Opaska bezpieczeństwa będzie połączona z usługą operatora pomocy – w przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia wciśnięcie guzika alarmowego, znajdującego się na opasce, umożliwi połączenie się ze stale gotową do interwencji centralą. Opaska pod względem funkcjonalności oraz dopasowania dla osób w wieku 65 lat i więcej powinna być jak najprostsza w obsłudze. Po odebraniu zgłoszenia dyspozytor (ratownik medyczny, opiekun medyczny, pielęgniarka) podejmuje decyzję o sposobie udzielenia pomocy seniorowi.

W zależności od sytuacji może on zapewnić wsparcie emocjonalne przez telefon, poprosić o interwencję kogoś z jego najbliższego otoczenia (rodzinę, sąsiadów, opiekunów), poprosić o interwencję pracownika ośrodka pomocy społecznej/centrum usług społecznych (np. pracownika socjalnego czy opiekunkę środowiskową) lub wezwać służby ratunkowe.

Schemat (mechanizm) udzielania pomocy w ramach Modułu II (Kolejność działań)

Krok 1. Centrum Usług Społecznych w Milanówku rozeznaje potrzeby seniorów w zakresie wyposażenia ich w tzw. „opaskę bezpieczeństwa”.

Krok 2. Centrum usług Społecznych w Milanówku zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa, dokonuje zakupu tzw. „opaski bezpieczeństwa” wraz z obsługą systemu u wybranego realizatora usługi.

Krok 3. Gmina Milanówek /CUS w Milanówku koordynuje i realizuje program na swoim terenie.

6. Finansowanie programu

Program będzie finansowany w 80% z dotacji celowej budżetu państwa w zakresie realizacji przez gminy zadania własnego, określonego w art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), tj. podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych. 20% programu będzie finansowane ze środków własnych Gminy.

7. Monitoring programu

Roczne sprawozdanie z realizacji programu burmistrz przekazuje do wojewody w terminie do dnia 30 stycznia 2024 roku.